

SVENSKSTUDERANDES UPPFATTNINGAR
OM FINLANDSSVENSKAR, DERAS LIV OCH
STÄLLNING I FINLAND

Kandidatavhandling
Maiju Nurmela

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
16.6.2010

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Maiju Nurmela	
Otsake: Svenskstuderaandes uppfattningar om finlandssvenskar, deras liv och ställning i Finland	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatin tutkielma
Vuosi 2010	Sivumäärä 32
<p>Suomenruotsalaiset ovat kielivähemmistö, jotka elävät enimmäkseen Pohjanmaalla, Uudellamaalla, Turunmaalla ja Ahvenanmaalla. Heidän lukumääränsä on jatkuvasti pienenemässä, jonka myötä on uhkana myös suomenruotsalaisen kulttuurin katoaminen. Suomenruotsalaisia kohtaan on hyvin vahvoja mielipiteitä ja useasti käy niin, ettei heidän oikeuksiaan yhteiskunnassamme oteta kunnolla huomioon. Monilla tuntuu olevan jonkinlainen asenneongelma ns. ”bättre folkia” vastaan, vaikka todellisuus on jotain aivan muuta. Suomenruotsalaisia kohtaan on myös muita hyvin stereotyyppisiä käsityksiä, jotka eivät ole kovin positiivisia luonteeltaan.</p> <p>Tämän takia haluaisinkin selvittää millaisia käsityksiä ruotsin kielen lukijoilla on suomenruotsalaisista ja eroavatko ne kuinka paljon yleisistä käsityksistä. Tarkoituksena on selvittää, onko ruotsinlukijoilla yhtä stereotyyppiset käsitykset, kuin mitä tuntuu vallitsevan suomenkielisten keskuudessa. Haluan myös ottaa selville, onko ruotsin kielen opiskelijoilla, joilla pitäisi olla melko hyvät tiedot ruotsin kielestä ja tämän osalta myös suomenruotsalaisuudesta, tällaisia stereotyyppisiä käsityksiä maamme kielivähemmistöstä.</p> <p>Tutkimukseni koostuu kyselystä, joihin on vastannut yhteensä 61 Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopiston ruotsin kielen opiskelijaa. Tarkoitukseni on vertailla näitä tuloksia yleisiin käsityksiin suomenruotsalaisista. Aineiston analysointiin käytän enimmäkseen kvantitatiivisia menetelmiä.</p> <p>Tutkimukseni tulosten perusteella voi sanoa, että ruotsin kielen opiskelijoilla on keskimääräistä positiivisemmat käsitykset suomenruotsalaisista, mutta heilläkin näyttäisi olevan hyvin vähän kontakteja suomenruotsalaisiin, mikä johtaa siihen, että vastaukset ovat melko stereotyyppisiä. Ruotsin kielen opiskelijoiden positiivisemmat käsitykset suomenruotsalaisista saattaa osittain johtua siitä, että opiskelijat ovat kiinnostuneita kielen opiskelun lisäksi myös kulttuurista, jolloin vähemmistöryhmän ymmärtäminen saattaa olla helpompaa. He voivat olla myös tietoisempia kielivähemmistön todellisesta asemasta yhteiskunnassamme.</p>	
Avainsanat: kaksikielisyys, suomenruotsalaiset, kielivähemmistö	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Aallon kirjasto	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	4
2	BAKGRUND.....	5
	2.1. Finlandssvenskarnas historia och status som minoritet.....	6
	2.2. Finlandssvenskar och deras kultur.....	9
	2.3. Tidigare forskning.....	12
3	MATERIAL OCH METOD.....	14
	3.1. Enkätundersökning.....	15
	3.2. Kvantitativa & kvalitativa metoder.....	16
4	RESULTAT.....	17
	4.1. Finlandssvenska kontakter och adjektivbeskrivningar.....	18
	4.2. Påståendena om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet.....	19
5	DISKUSSION.....	24
6	AVSLUTNING.....	27

Litteratur
Bilagor

1 INLEDNING

Min undersöknings syfte är att klargöra svenskstuderandes uppfattningar om finlandssvenskar, deras liv och ställning i Finland. Jag vill ta reda på hurdana uppfattningar svenskstuderande har om finlandssvenskar och om dessa skiljer sig från de uppfattningar om finlandssvenskar som andra människor har. Jag är speciellt intresserad av om det finns klara skillnader mellan de två olika grupperna. Syftet är att ta reda på om de svenskstuderandes uppfattningar generellt är mer positiva.

Jag valde detta tema eftersom jag är intresserad av finlandssvenskar och deras livsstil som verkar, enligt mitt förmenande, vara bättre och lyckligare än finnars liv. Jag tycker att det är något speciellt om man kan prata flytande både finska och svenska och det är intressant att följa hur finlandssvenskar kan byta språk, smidigt och när som helst. Jag anser att detta tema är ganska aktuellt just nu eftersom finlandssvenskheten och i synnerhet svenska språkets ställning i vårt samhälle har diskuterats mycket i media. Jag vill undersöka om det finns stora skillnader mellan finlandssvenskar och finnar och hur människor i allmänhet förhåller sig till minoritetsgruppen.

Minoritetsgrupper väcker intressanta diskussioner både i media och i diskussionsforum. Oftast är samtalsstenen något mer negativ än positiv fast minoritetsgruppens syfte ofta bara är att få ett bättre eller ett jämställt läge i förhållande till majoritetsgruppen. Finlands minoritetsgrupper, t.ex. finlandssvenskar och samer, har vissa rättigheter i vårt samhälle men det är inte alltid så att minoriteterna tas i beaktande när det gäller t.ex. deras rättigheter. Finlandssvenskarna är ändå ganska synliga i vardagliga medier både på gott och ont (Herbert 1988) men vanligen finns det mycket förenklingar och stereotypa vinklingar om finlandssvenskar. Pietikäinen och Luostarinen (refererad i Dahlgren, Kortteinen, Lång, Pentikäinen & Scheinin 1996:171) betonar att det är svårt att avgöra hur massmedier påverkar minoriteters ställning i samhället.

För Svenskfinland finns det många olika namn: det svenskspråkiga Finland, Mumindalen, Ankdammen osv. Det finns olika åsikter om finlandssvenskar; somliga blir irriterade av dem,

andra ser gruppen som en rikedom. Nyman (Ankkalammikko 2007:70) har beskrivit finlandssvenskar så här: *Vi är inte finskspråkiga, vi ska inte bli rikssvenskar, så vi ska vara finlandssvenskar*. Denna sats beskriver ganska bra finlandssvenskarnas identitet; många av dem känner sig inte som finska men inte heller som svenska. Naturligtvis är finlandssvenskar en del av finländarna men ibland delar man finländare i två olika grupper: det finns finländare¹ och finlandssvenskar, vilket inte är sant eftersom finlandssvenskar också är finländare fast de pratar svenska som modersmål. Detta orsakar konflikter mellan dessa olika grupper. Ibland använder man också termen *sverigefinländare* när man beskriver finlandssvenskar. Ordet *sverigefinländare* betyder vanligen inte finlandssvenskar utan finländare som har flyttat till Sverige.

Det är i allmänhet så att invånarna inte vet tillräckligt om minoriteter och därför baserar sig kunskaper och bilder av dem på stereotyper som dominerar i samhället (Herberts 1988:155). Jag ville ta reda på om också svenskstuderandena vid universiteten har sådana stereotypa uppfattningar om finlandssvenskar.

I det följande kapitlet behandlas den teoretiska bakgrunden för undersökningen. Det kommer t.ex. att handla om finlandssvenskarnas historia som minoritetsgrupp och hurdana finlandssvenskar är och hur man allmänt förhåller sig till finlandssvenskarna enligt tidigare forskning. Sedan, i kapitlet *Material och metod* redogör jag för mitt material, hur jag valde metoden och hur undersökningen genomfördes. Efter dessa redovisas undersökningens resultat och till slut sammanfattas och diskuteras resultatet.

2 BAKGRUND

I detta kapitel redogör jag för finlandssvenskarnas historia och hurdan status de har i Finlands samhälle från medeltid till nutid.

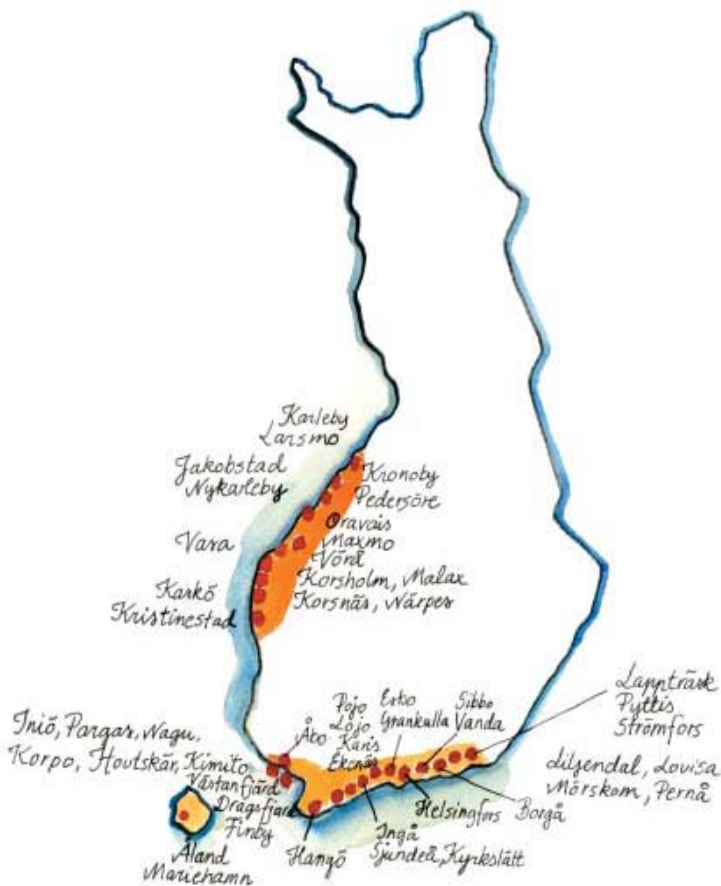
¹ De svenska orden *finnar* och *finländare* översätts båda med det finska ordet *suomalaiset*.

2.1. Finlandssvenskarnas historia och status som minoritet

Finlandssvenskarna har kommit till Finlands kust bevisligen sedan medeltiden, det vill säga under 1200- och 1300-talet, när de befolkade skärgården och kustområdena (Lönnqvist 1981: 9). Folktinget anser att de svenska nybyggarna kom redan på 1100-talet till de obebodda kusttrakterna (Svenskt i Finland 2006:10). Finlandssvenskarna är en minoritetsgrupp som bildar en regional enhet vilket är ovanligt för minoriteter i allmänhet. Svenska är Finlands andra nationalspråk vilket betyder att de svenskspråkiga inte officiellt är en minoritetsgrupp.

När Finland var under Sveriges styrelse som en del av Sverige (från 1100- till 1800-talet), var svenska språket naturligt förvaltningspråk och därför blev svenska språket elitens språk. Största delen av de svenskspråkiga som bodde vid kustområdet var lantbrukare och fiskare, varigenom det bildades två olika svenskspråkiga sociala grupper. Svenska språket var det enda nationalspråket i Finland ändå till år 1863 (Lönnqvist 1981: 9, se också Sandlund 1988: 79).

Redan i början av 1900-talet hade finska språket blivit det viktigaste språket som kanslispråk. När Finland blev självständigt år 1917, började de svenskspråkiga kräva sina språkliga rättigheter och år 1919 beslutades det att både finska och svenska är landets nationalspråk. I dag omfattar det svenskspråkiga området i Finland: Nyland, Österbotten, Åboland och Åland (se figur 1). Det svenska området är i stora drag oförändrat sedan de första invandrarna (Svenskt i Finland 2006:10).

Figur 1. Det svenskspråkigas område i Finland år 2006. Efter Folktinget (2006:4).

Åland är det enda stället i Finland som är helt svenskspråkigt. Åland har en territoriell självstyrelse och det enda kanslispråket där är svenska (Dahlgren, Kortteinen, Lång, Pentikäinen & Scheinin 1996: 98-99). Åland har, enligt arkeologi, språkforskning och historiska vittnesbörd, tillhört det svenska bebyggelseområdet sedan forntiden (Svenskt i Finland 2006:10).

Massinflyttning och industrialisering, som började på 1870-talet och blev mer aktuella på 1920-talet, har bidragit till att antalet svenskspråkiga minskar. Enligt Folktinget, *Svenska Finlands folkting*, har minskningen fortsatt. Under 1970-talet blev det en omfattande emigration till Sverige och under hela 1900-talet har antalet finskspråkiga fördubblats (Finnäs 2007:6, se Tabell 2). Svenska Finlands folkting beskriver sig själv som: "Folktinget är ett samarbetsorgan för den svenskspråkiga befolkningen i Finland. Vi fungerar över de politiska

gränserna och alla riksdagspartier med svensk verksamhet verkar inom Folktinget” (8.3.2010). Folktinget grundades år 1919 och meningen med organisationen var att arbeta hårt för svenskheten i Finland. Folktingets syfte är att människors attityder till tvåspråkigheten och det svenska i Finland ska bli mer positiva. Organisationens är halvofficiell och – parlamentarisk och också finskspråkiga kan bli valda till styrelsen (Hyypä 2002:116).

Tabell 1: Antalet svenskspråkiga och deras procentuella andel av hela befolkningen 1880–2005. Efter Finnäs (2007:7).

År	Antal	%	År	Antal	%
1880	294 900	14,3	1950	348 300	8,6
1890	322 600	13,6	1960	330 500	7,4
1900	349 700	12,9	1970	303 400	6,6
1910	339 000	11,6	1980	300 500	6,3
1920	341 000	11,0	1990	296 700	5,9
1930	342 900	10,1	2000	291 700	5,6
1940	354 000	9,6	2005	289 675	5,5

Enligt Allardt och Starck (1981:9) beskrivs språkminoriteter ofta ensidigt eftersom man bara känner till några drag som är vanliga för dem. Allardt och Starck framhåller hur vanligt det är – både i vetenskapliga beskrivningar och i pressen – med generaliseringar om minoritetsgrupper som har format sig på basis av svaga kunskaper. Det finns t.ex. säkra men också mycket växlande generaliseringar om finlandssvenskarnas kunskaper i finska språket. I verkligheten är det nästan alltid så att en minoritetsgrupp är starkt beroende av majoriteten vilket är förståeligt (Herberts 1988:2, se också Laine 2005: 91-92).

Finlandssvenskarna är Nordens största regionala minoritet men det är inte klart att de ska klassificeras som minoritetsgrupp. Juridiskt är finlandssvenskarna inte en minoritetsgrupp eftersom Finlands officiella språk är både finska och svenska enligt regeringsformen. Men i praktiken är svenska ett minoritetsspråk; något som kommer fram t.ex. när man tar reda på hur många invånare som har svenska som modersmål. En stor majoritet av de finskspråkiga kan inte prata svenska men de flesta svenskspråkiga kan finska (Allardt och Starck 1981:76).

Enligt språklagen är en kommun antingen enspråkig eller tvåspråkig. Enspråkiga kommuner är sådana där andelen människor som pratar minoritetsspråket är mindre än 8 % av befolkningen i kommunen. Om antalet människor som pratar minoritetsspråk är minst 8 % eller om det finns minst 3000 människor som pratar minoritetsspråket, är kommunen tvåspråkig (Dahlgren, Kortteinen, Lång, Pentikäinen & Scheinin 1996:101). Tvåspråkighet betyder inte enbart att man kan prata två olika språk i ett flertal sammanhang. Att kunna två språk betyder också att man identifierar sig med en eller två språkgrupper. Alla finlandssvenskar har inte bra kunskaper i finska: ungefär en femtedel av de svenskspråkiga har svaga eller obefintliga kunskaper i finska (se Svenskt i Finland 2006:15).

2.2. Finlandssvenskar och deras kultur

Finlandssvenskarna är en minoritetsgrupp som är ett intressant föremål för undersökningar. För språksociologiska undersökningar har de ganska regelbundet varit ett föremål sedan år 1977 (8.3.2010, 14.05). Barometern (2007) har undersökt åsikter och trender i Svenskfinland. När det var frågan om huruvida svenskspråkiga i Finland upplevde sig som finländare respektive finlandssvenskar, uppfattade 73 % av dem sig själva som finländare medan 78 % av dem uppfattade sig som finlandssvenskar.

Hyypä (2005) har undersökt finlandssvenskars samhällsliga verksamhet och hur s.k. *socialt kapital* enligt undersökningar (2005:8, se också Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. (2002)) förlänger hälsa och livslängd. Han har tittat närmare på *Muminfolkets* – hans benämning på finlandssvenskarna - liv och deras livselixir. Hyypä (2005:8) definierar *socialt kapital* som: ”*socialt kapital betyder normer och sociala kontakter som är inarbetade i samhällets sociala strukturer, vilka ger alla en möjlighet att koordinera sin verksamhet för att nå önskade mål*” (min översättning). Hyypä (2002) konstaterar att detta sociala kapital som är utmärkande för fr.a. finlandssvenskar existerar här i Finland men inte bland finnar. Man har funnit att medborgerlig verksamhet som grundar sig på frivillighet och ömsesidigt förtroende är vanligt i deras vardagsliv. Hyypä framhåller ändå att människor själva inte har något socialt kapital utan det är ett samhällsligt begrepp och det finns bara i samhällen som

människor har skapat. När socialt kapital växer, växer också välfärd och hälsa. Det finns mycket tillgivenhet och ömsesidigt umgänge i en finlandssvensk kultur och dessa egenskaper är typiska för socialt kapital. Hyypä betonar att en samhällelig verksamhet betyder att man frivilligt och aktivt fungerar i medborgarorganisationer (Hyypä 2002:113).

När Lehtonen (2000) har jämfört finlandssvenskar med finskspråkiga finländare har hon märkt att andra människors betydelse framhävts i finlandssvenskars berättelser. Finlandssvenskarna strävar oftare efter det gemensamma bästa medan de finskspråkiga gläder sig när de individuellt lyckas att vinna över någon annan. Svenskspråkiga har en helt annorlunda "vi-anda" än de finskspråkiga och deras medborgerliga verksamhet förstärker deras hälsa. Enligt Hyypä (2005: 49-50) finns det en befolkningsundersökning vilken pekade på att människor som har mer positiva attityder till livet, lever i genomsnitt sju år längre än människor som inte har så positiva attityder. Tyvärr anger inte Hyypä någon närmare källhänvisning. Finlandssvenskar engagerar sig i högre grad i olika intressen och i föreningsliv än finskspråkiga. Hyypä uttrycker genom en generalisering en viktig skillnad mellan de olika befolkningsgrupperna: "genomsnittfinlandssvensken sjunger och dricker medan den finskspråkige super, blir full och slår" (min översättning).

Finlandssvenskarna själva är inte medvetna om att deras kultur och levnadssätt avviker från de vanor och rutiner som de finskspråkiga har. Mellan finlandssvenskarna råder ett ömsesidigt förtroende och också deras barn uppfostras till det. De känner inte heller igen det sociala kapitalet hos dem själva eftersom, som jag tidigare har sagt, det inte är en egenskap som en individ har. Deras vi-anda är ändå så stark att man inte kan rubba den eftersom andan har så djupa rötter i den finlandssvenska historien. Till och med körverksamheten har en viktig roll i finlandssvenskarnas kultur och den är välorganiserad vilket kommer fram i riksomfattande musikevenemang (Hyypä 2005: 109-112).

Finnar och finlandssvenskar har mycket olika uppfattningar om varandra; det beror t.ex. på att svenskspråkiga har betydligt mer kontakt med finskspråkiga än tvärtom. En förklaring till icke så positiva uppfattningar om finlandssvenskar är den att attityder förändras långsammare och därför skiljer sig attityderna och verkligheten från varandra.. Det lever kvar minnen som

påminner oss finnar om den stereotypa uppfattningen om finlandssvenskarna som ett så kallat "bättre folk". Denna uppfattning leder ofta till negativa reaktioner både hos finnar och hos finlandssvenskar (Svenskt i Finland 2006:14). Herberts (1988:154) påpekar att många attityder och åsikter som handlar om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet bygger på direkt felaktiga uppgifter då finnar har en bristfällig information om den finlandssvenska vardagen. Man kan se det som att det lever kvar en relik från den svenska tiden. Folktinget (1997) gjorde en undersökning (Vårt land, vårt språk – kahden kielen kansa) som handlade om de finska attityderna till svenskan. Cirka 70 % av befolkningen svarade att de upplever svenskan som en del av nationella identiteten.

Roos (1994: 7-27) har undersökt finska män och deras beskrivningar av sig själva som visade att t.ex. svag självkänsla, ensamhet, problematiska mänskliga relationer, avund och agg är typiska för dem. Finlandssvenska män har tvärtom en frisk självkänsla, de litar på varandra och tänker positivt enligt Roos. Problem med alkohol är inte så vanligt hos finlandssvenskar eftersom spritdrickande är en del av deras samvaro och gruppumgänge. Enligt Keurulainen (1998: 139-153) understöder finlandssvensk kultur den gamla idén om familjen som består av båda föräldrarna och barn. Banden mellan familjemedlemmarna är fasta och det finns ganska få ensamförsörjare hos finlandssvenskar. Svenskspråkiga har en starkare tro på varaktigheten i relationerna än sina finska grannar.

För att språkminoritetens ställning ska förbli stabil är speciellt uppfostran, vetenskap och konst viktiga för dem. I Finland är de svenskspråkiga i en bra situation därför att Svenska folkskolans vänner (1882), Svenska litteratursällskapet i Finland (1885) och ett svenskspråkigt universitet, Åbo Akademi (1919), arbetar för finlandssvensk kultur (Hyypä 2002: 122).

|

2.3. Tidigare forskning

Syftet med detta kapitel är att redogöra för några undersökningar som tidigare har gjorts om finlandssvenskar. McRae, Bennett och Miljan (1988) gjorde i samarbete med Finska Gallup en enkätundersökning bland finsk- och svenskspråkiga finländare som behandlade deras språkanvändning och attityder till tvåspråkigheten i Finland. 76 procent av de finskspråkiga svarade att det är ”ganska viktigt” eller ”mycket viktigt” att kunna svenska. De svenskspråkigas procenttal var naturligtvis högre, 97 procent. På en fråga om de kan identifiera sig som tvåspråkiga svarade endast tre procent jakande av de finskspråkiga i motsats till hela 37 procent av de svenskspråkiga.

Suomen Tutkimustieto Oy gjorde på uppdrag av Ilta-Sanomat (1986, refererad i Herberts 1988:3-4) en undersökning som handlar om finländarnas syn på relationerna mellan språkgrupperna. Man intervjuade 252 personer i åldern 18-69 varav 68 var svenskspråkiga. Nästan hälften (47 %) av de finskspråkiga tycker att inställningen till finlandssvenskarna inte behöver ändras men samtidigt anser 39 procent av dem att man borde öka förståelsen och kontakterna mellan språkgrupperna. Enligt undersökningen anser 81 % av de svenskspråkiga och 54 % av de finskspråkiga att språkgrupperna har likvärdiga ekonomiska resurser. Många finskspråkiga tror att finlandssvenskarna tjänar bättre.

Kunskaperna i svenska är bättre bland finskspråkiga som bor i svensk- och tvåspråkiga kommuner än bland finskspråkiga i helfinska kommuner. Därför är det viktigt att inse att språkattityderna kan variera mellan olika orterna (Sandlund 1988). Finlandssvenskarna har inte bättre ekonomiskt ställt än finnar fast många tror att det är så. Det lever kvar en överklassmyt och på basis av det har finnarna falska föreställningar om finlandssvenskar. Det är ett sociologiskt faktum att finlandssvenskarnas och finnarnas sociala strukturer är nästan likadana (Herberts 1986:150). Det finns verkligen en liten svensk överklass men det påverkar inte finlandssvenskarnas sociala struktur. Proportionellt finns det fler finlandssvenskar i högre positioner i samhället, t.ex. som direktör eller tjänsteman, än bland hela befolkningen (Allardt & Starck 1981:176-177).

Jag nämnde tidigare undersökningar (se Hyypä 2002, 2005) som handlar om finlandssvenskarnas bättre hälsa. Hyypä påpekar att skillnader i hälsan mellan finsk- och svenskspråkiga inte är möjligt att knyta till de ekonomiska skillnaderna. Rikedomar förlänger livet (se Kivelä, Lahelma & Valkonen 2000) men när Hyypä undersökte svenskspråkiga som bodde i Vasa kustområde, kom det fram att de i allmänhet lever längre än finnar. Rikedomen har inget att göra med det eftersom de svenskspråkiga är fattigare än genomsnittnivån i Finland (Hyypä 2000:50).

En Magma-studie (2008) har undersökt svenskans ställning i Finland. Magma är Finlands svenskspråkiga tankesmedja och dess syfte är *att bana väg för nytänkande kring svenskans framtid i Finland*. Studien tog reda på den finskspråkiga befolkningens attityder till det svenska språket, den svenska språkgruppen och kulturen. I en opinionsundersökning kartlades befolkningens attityder på 96 orter (varav 55 städer). Antalet informanter var 1012, och de var i åldern 15-79. Det kom fram många intressanta fakta om åsikter som människor har om svenskan och finlandssvenskhet. En tredjedel av de som svarade tycker att svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället. År 1996 var antalet nästan detsamma (26 %). Lite över en tredjedel (37 %) tycker att det skulle vara skada om svenska språket och kulturen dör ut i Finland. När det var fråga om svenskan borde vara obligatoriskt ämne i grundskolan i fortsättningen var andelen som höll med bara 25 %. De, som var mellan 25-34 år, hade mest positiva attityder till språkfrågan (31 % var helt av samma åsikt) medan procenttalet för de som var 50-79 år bara var 20 %. Emellertid företrädde två av tre åsikten att kunskaper i svenska hela tiden blir mindre viktigt och det är viktigare att kunna ryska. Men när det var fråga om de ledande politikerna i Finland borde behärska både finska och svenska, höll 53 % med.

Svenska språkets ställning i Finland ser bra ut eftersom bara 6 % tror att svenska språket försvinner i Finland i framtiden och bara 12 % tycker att det är irriterande med tvåspråkiga väg- och gatuskyltar. Bara 9 % tycker att finlandssvenskarna vill hålla sig för sig själva och isolera sig från den finskspråkiga befolkningen. År 1996 var procenttalet 20 % så man kan väl konstatera att attityderna har blivit positivare eller så har finlandssvenskarnas beteende förändrats över tiden. När det även var frågan om finlandssvenskarna är högmodiga, svarade

8 % att de helt är av samma åsikt medan år 1996 var siffran 18 %. Den finskspråkiga befolkningen ser många fördelar med ett tvåspråkigt samhälle och de vill verkligen dra nytta av det men trots det saknas viljan att satsa på kunskaper i svenska.

Mustajoki (2009) påpekade ett viktigt faktum, nämligen att man inte kan registrera sig som tvåspråkig i Finland och därför finns det enligt statistiken färre svenskspråkiga i Finland eftersom en betydande del av de tvåspråkiga registrerar sig som finskspråkiga. Det officiella antalet svenskspråkiga skulle stiga betydligt om registreringen gjordes på annat sätt. Finlands svenska tankesmedja Magma och Finlands kommunförbund gjorde en undersökning (2010) som handlade om svenskans ställning i Finland år 2030. Alla deltagare i studien uppfattade inte begreppet *finlandssvensk* entydigt positivt.

3 MATERIAL OCH METOD

Min studie består av en enkätundersökning som syftar till att ta reda på svenskstuderandes uppfattningar om finlandssvenskar, deras liv och ställning i Finland. Metoden i denna undersökning är till största delen kvantitativ men det finns också inslag av kvalitativa metoder. I början var det lite svårt att välja mellan kvantitativ och kvalitativ metod men jag använde mig mer av kvantitativ metod eftersom det är lättare att få tillräckligt med svar på påståenden och flervalsfrågor än om de intervjuade ska svara på öppna frågor. Den kvantitativa metoden ger en bättre möjlighet att analysera mitt forskningstema. Med öppna frågor skulle man ha fått noggrannare svar som man skulle ha motiverat. Då är det ändå osäkert om studerandena skulle ha svarat ärligt på dem eller om de ens har lust att svara på långa frågor.

Det viktigaste kriteriet för urvalet av studerandena var att alla har svenska språket som huvudämne. Jag bestämde mig för att välja två universitet: Östra Finlands universitet (Kuopio och Joensuu universitet) respektive Jyväskylä universitet eftersom det bara bor få finlandssvenskar i östra/mellersta Finland. Då är det möjligt att få reda på att hurdana uppfattningar det finns på ställen där finlandssvenskheten inte syns i den vardagliga

gatubilden. Man måste ändå komma ihåg att studerandena i min studie kan komma eller ha bott i en tvåspråkig kommun men jag antar att det inte ska påverka resultaten.

För att samla materialet, skickade jag 25 enkäter per post till institutionen för svenska språket i Joensuu. Där delades de ut till svenskstuderande. Det hade tagits några kopior av enkäterna så jag fick sammanlagt svar från 40 studerande men bara 25 av dessa fyllde kriteriet att de hade svenska språket som huvudämne. I Jyväskylä delade jag ut 38 enkäter till sporadiska studerande. Jag fick sammanlagt 36 acceptabla enkäter tillbaka från studerande vid Jyväskylä universitet. Alltså, mitt undersökningsmaterial består totalt av 61 studerande, varav 25 är från Östra Finlands universitet och 36 från Jyväskylä universitet. Jag var tvungen att utesluta två enkäter från Jyväskylä eftersom det inte fanns tillräckligt med information om de studerandes huvudämne och kön. Av de tillfrågade var det en klar majoritet kvinnor, 91,8 %, och 8,2 % var män, vilket är förståeligt eftersom det allmänt finns flera kvinnor än män som läser språket vid universitetet. Informanterna har börjat sina studier mellan år 2002-2009. Största delen av informanterna var studerande på första eller andra året. Det fanns bara en finlandssvensk studerande som hade svenska som modersmål. Alla andra informanter var finnar som hade finska som modersmål. I en av enkäterna fanns det inget svar på frågan om man är en finne eller finlandssvensk.

3.1. Enkätundersökning

Enkäten handlar om frågor och påståenden om finlandssvenskar och finlandssvenskhet. Enkäten består av fyra olika delar: först bad jag de studerande beskriva finlandssvenskarna med adjektiv. Den andra delen omfattar åtta påståenden där det finns fem olika alternativ att svara på: 1 = håller inte alls med, 2 = håller inte med, 3 = ingen åsikt/vet ej, 4 = håller med respektive 5 = håller helt med. Syftet med den tredje delen är att ta reda på om finlandssvenskar har något sådant som studerandena själva skulle vilja ha. Till slut finns det en del som gäller bakgrundsinformation och en del där informanten kan fritt kommentera något om enkätens frågor/påståenden eller något annat som anknyter till finlandssvenskar.

Jag tycker att det var ganska svårt att formulera enkäten så att jag skulle få tillräckligt med information via den. Det finns några öppna frågor där informanten har en möjlighet att fritt beskriva finlandssvenskar/finlandssvenskhet. Sedan finns det några påståenden som syftar till att ta reda på hurdana stereotypier svenskstuderandena har om finlandssvenskar.

Enkätundersökningens fördel är att det är lätt att samla in ett omfattande forskningsmaterial och den är effektiv eftersom den sparar forskarens tid. Nackdelen är att materialet kan bli ytligt eller att man kanske inte får så många svar som man behöver, m.a.o. är det en stor risk för bortfall. Man kan inte heller vara säker på om informanterna har tagit enkäten på allvar (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009:195, se också Dahmström 1991:36-39).

3.2. Kvantitativa & kvalitativa metoder

Enligt Nyberg (2000:100) syftar all forskning till att undersöka kvalitet men oftast skiljer man mellan två forskningsmetoder: kvalitativa och kvantitativa metoder. Valet beror på åt vilket håll man strävar efter att göra en undersökning men det finns också skillnader mellan de typer av frågor man ställer och de svar man förväntar sig. T.o.m. typer av variabler påverkar valet.

Kvantitativ- och kvalitativ undersökning är två olika sätt att behandla data men det är ganska svårt att hitta en klar gräns mellan dessa. Olika metoder kompletterar varandra så därför är det också möjligt att använda båda metoderna i en undersökning (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 136-137).

Med kvantitativ metod syftar man till att mäta och förklara. Man gör siffror och mängder så att man kan utföra statistiska analyser. Därför måste man noga planera frågorna så att svar och variabler kan formuleras i siffror. När man formulerar enkäten till kvantitativa metoder, är *hur mycket, hur många, hur ofta osv.* de vanligaste frågorna man bör använda (Nyberg 2000:101). Svaren som man får kan bearbetas med statistiska metoder. Vanligen gör man datainsamlingen med hjälp av en strukturerad intervju eller frågeformulär.

Kvalitativa metoder använder man när man försöker tolka och förstå fenomen (Patel & Tebelius 1987: 43). De vanligaste frågorna är t.ex. *vem, hur, på vilket sätt, varför osv.* I en kvalitativ undersökning använder man sällan siffror eftersom man vanligen ger sina svar med ord och satser, som man får fritt formulera. Variablerna kan vara t.ex. kön, yrke, utbildningslinje osv. I datasamlingen använder man t.ex. temaintervju eller fritt formulerade svar i frågeformulär (Nyberg 2000:101).

Man måste noggrant välja metod till sin undersökning eftersom resultatet och hela undersökningen skulle bli annorlunda om man hade tagit någon annan strategi. Med termen *forskningsstrategi* menar man enhet av metodiska lösningar och termen *forskningsmetod* är ett begränsat begrepp som man kan skilja från forskningsstrategi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009:123, 132).

4 RESULTAT

Först ska jag i korthet redogöra för vilka delar jag har i mitt frågeformulär. Sedan övergår jag till resultaten där jag klarlägger med figurer vad svenskstuderandena har svarat på frågorna och påståendena om finlandssvenskar.

Enkäten består av fyra olika delar där det finns både frågor och påståenden om finlandssvenskar, deras liv och ställning i Finland samt möjlighet för att motivera sina åsikter om man tycker att det är viktigt. Först får man beskriva finlandssvenskar med tre olika adjektiv. Syfte med detta är att klargöra hurdana föreställningar informanterna har om finlandssvenskar. Den andra delen består av åtta påståenden om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet. Påståendena omfattar t.ex. finlandssvenskarnas status i samhälle, status som minoritet och om svenskstuderandena ser finlandssvenskarna som utlänningar.

Den tredje delen består av en fråga som heter: *Finns det något sådant hos finlandssvenskar, deras liv eller ställning i Finland som du önskar till dig själv?* Om man svarade jakande på frågan, fick man precisera vad det är. Den sista delen av enkäten består av bakgrundsinformation om informanterna; t.ex. kön, huvudämne, studieår osv. (se bilaga 1).

Där finns det dessutom möjlighet att kommentera enkäten fritt eller lägga till någonting man har att säga om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet. Att svara på denna del är frivilligt.

4.1. Finlandssvenska kontakter och adjektivbeskrivningar

Först ska jag klargöra svenskstuderandenas kontakter med finlandssvenskar. När det var frågan om svenskstuderandena har finlandssvenska släktingar, svarade bara 11,5 % jakande på frågan vilket omfattar bara sju informanter av hela urvalet. Informanterna hade inte heller så mycket kontakt med finlandssvenskar eftersom nära hälften av dem (41,0 %) svarade att de bara sällan umgås med finlandssvenskar och 32,8 % svarade att de har bara då och då kontakt med finlandssvenskar. Bara 3,3 % svarade *ofta* på den frågan och 23,0 % svarade att de inte har några kontakter med finlandssvenskar (se Figur 2).

Figur 2. Andel av svenskstuderandena (N=61) som svarade *ofta*, *då och då*, *sällan* respektive *aldrig* på frågan ”Umgås du mycket med finlandssvenskar?”.

Som figur visar har en stor del av informanterna bara några eller ingen kontakt med finlandssvenskar vilket betyder att de kanske inte har viktiga kunskaper om finlandssvenskhet vilket leder till felaktiga uppfattningar om dem.

I enkätens första del, där informanterna beskrev finlandssvenskarna med tre adjektiv, kom det fram ett omfattande antal olika slags adjektiv. Trots allt var det lätt att märka vilka adjektiv som oftast kom fram. De tretton allmänna adjektiven var: *finländsk, social/utåtriktad, glad, pratsam, rik/välmående, tvåspråkig, självsäker, vanlig, framgångsrik, trevlig, svenskspråkig, öppen* respektive *isolerad*. Alla dessa adjektiv är ganska positiva och ger en positiv bild av finlandssvenskar. Några andra lite sällsyntare adjektiv var t.ex. *positiv, artig, klok, lycklig, livfull, vänlig, civiliserad* etc. Det kom fram bara få negativa ord om finlandssvenskar: *divig, egocentrisk* respektive *mallig* men bara en liten del av informanterna tyckte så. En informant hade svarat på ett annat sätt än de andra informanterna: hon beskrev finlandssvenskar med adjektiv *blått, gult* och *vitt* vilket ger möjligheten för alla att själva dra slutsatser om informanten vill uttrycka mer finskhet, finlandssvenskhet, svenskhet eller alla dessa jämlikt med dessa adjektiv. Sju av informanterna hade hoppat över denna första fråga.

4.2. Påståendena om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet

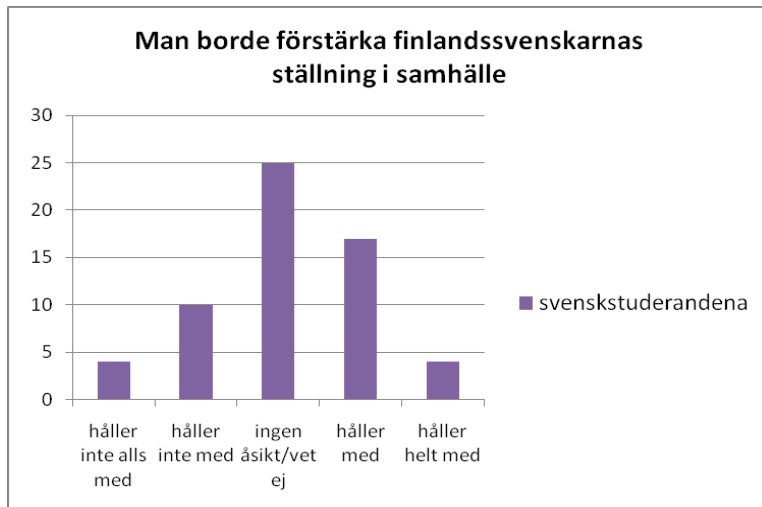
Den andra delen i enkäten bestod av åtta påståenden om finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet. Studerandena fick bedöma påståendena enligt sina egna föreställningar. De fick välja sina svar efter en skala med fem värden: 1 = håller inte alls med, 2 = håller inte med, 3 = ingen åsikt/vet ej, 4 = håller med, 5 = håller helt med.

Drygt 32,8% av informanterna tycker att finlandssvenskarna har samma ställning i Finland som finnar och 6,6 % av informanterna håller helt med påståendena. Den tredje delen (34,4%) av informanterna håller inte med påståendena och 4,9 % håller inte alls med (se Figur 3).

Figur 3. Andelen svenskstuderandena (N=61) som svarade *håller inte alls med, håller inte med, har ingen åsikt/vet ej, håller med* resp *håller helt med* på påståendet ”Finlandssvenskarna har samma ställning i Finland som finnar”.

När det var frågan om det är en rikedom att det finns en finlandssvensk språkminoritet i Finland, svarade totalt 91,8 % av informanterna att de håller med detta påstående och bara 8,2 % av informanterna hade ingen åsikt om saken och det fanns ingen som inte höll med. Så gott som 40 % (37,7 %) av svenskstuderandena tycker att finlandssvenskarnas ställning i vårt samhälle inte betonas för mycket i media medan 16,4 % av informanterna tycker tvärtom. Drygt 30 % (32,8 %) har ingen åsikt om detta påstående. Bara 4,9 % håller inte alls med medan 8,2 % av de informanterna är helt av samma åsikt. Av de tillfrågade var det 28,3 % som svarade att man borde förstärka finlandssvenskarnas ställning i samhälle medan 41,7 % av de informanterna hade ingen åsikt om denna (se Figur 4).

Figur 4. Andelen svenskstuderandena (N=60) som svarade *håller inte alls med*, *håller inte med*, *har ingen åsikt/vet ej*, *håller med* resp *håller helt med* på påståendet ”Man borde förstärka finlandssvenskarnas ställning i samhälle.” En av informanterna hade hoppat över det här påståendet.

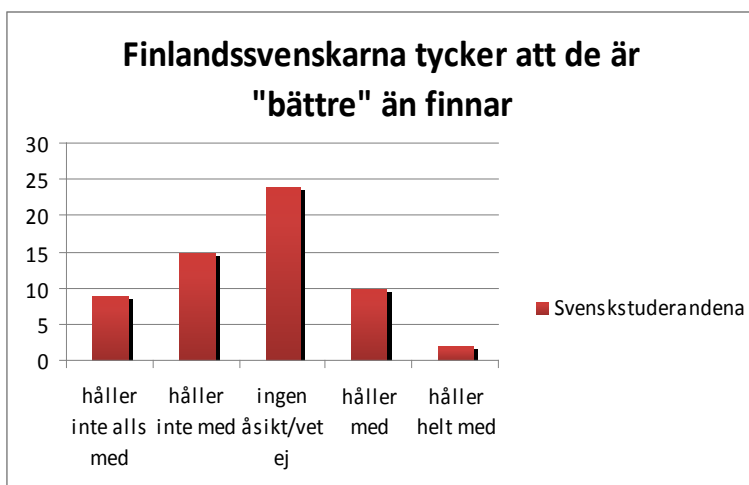
Det femte påståendet handlade om studerandena ser finlandssvenskarna som utlänningar. En klar majoritet, 81,9 %, håller inte med detta påstående. Bara 8,2 % ser finlandssvenskar som utlänningar och resten av informanterna hade ingen åsikt (se Figur 5).

Figur 5. Antal/Andel svenskstuderandena (N=61) som svarade *håller inte alls med*, *håller inte med*, *ingen åsikt/vet ej*, *håller med* resp *håller helt med* på påståendet ”Jag ser finlandssvenskar som utlänningar”.

Nära på hälften av informanterna, 41,0 %, har ingen åsikt om finlandssvenskarnas livskvalitet är bättre än finnars livskvalitet, medan 23,0 % tycker att det stämmer och 8,2 % av informanterna är helt av samma åsikt som påståendet. 16,4 % svarade *håller inte med* och 11,5 % tyckte att påståendet inte alls håller med.

När det var frågan om finlandssvenskar tycker att de är ”bättre” än finnar, svarade en femte del att det stämmer. Bara 3,3 % anser att det helt stämmer medan 16,7 % är av en samma åsikt med påståenden. En så stor del som 40 % har ingen åsikt om den här frågan. Resten (15 %) av informanterna tycker att finlandssvenskarna inte alls ser sig själva ”bättre” än finnar (se Figur 6).

Figur 6. Antal svenskstuderandena (N=61) som svarade *håller inte alls med*, *håller inte med*, *ingen åsikt/vet ej*, *håller med* resp. *håller helt med* på påståendet ”Finlandssvenskarna tycker att de är ”bättre” än finnar”.

Det sista påståendets syfte var att ta reda på om svenskstuderandena tycker att finlandssvenskar skiljer sig med sitt beteende från finnar. Knappt 50 % (47,5 %) hade ingen åsikt om detta påstående medan 33,9 % höll med. Resten av informanterna, 18,6 %, (varav

17 % svarade *håller med* och 1,7 % *håller inte alls med*) var av den åsikten att finlandssvenskarna skiljer sig med sitt beteende från finnar.

I den tredje delen var informanternas åsikter fördelade ganska bra. Frågan handlade om det i allmänt finns något sådant hos finlandssvenskar som svenskstuderande önskar till sig själva. Nära hälften av informanterna (53,3%) svarade jakande på denna fråga och 46,7% svarade nekande. En av informanterna hade hoppat över frågan. Studerandena hade också möjlighet att motivera sitt svar. Det mest populäraste svaret på denna fråga var att finlandssvenskarna är tvåspråkiga och de kan flytande två språk vilket många själva ville. Några tog fram finlandssvenskarnas samhällseliga levnadssätt som inte finns hos finnar. En av informanterna kunde använda uttryck *socialt kapital* (se Hyypä 2005) när han menade att finlandssvenskar har ett bra socialt skydds nät och hon betonade att det bara sällan finns bland finnar. Man skulle vilja vara tvåspråkig eftersom man då har bättre möjligheter i arbetsliv och finlandssvenskar får mer av olika slags understöd eller förmåner än finnar, t.ex. när man söker in till någon utbildning där det finns en finlandssvensk kvot. Några av informanterna tycker att finlandssvenskarna har bra omständigheter och vissa traditioner t.ex. kräftskivan vilka studeranden önskade att de också hade. Många t.o.m. betonade finlandssvenskarnas kultur som är rik och mångsidig.

På den sista delen av enkäten hade studerandena en möjlighet att kommentera enkätens frågor/påståenden eller fritt lyfta fram något sådant som handlar om finlandssvenskar. Ganska få informanter (19,6 %) hade tagit möjligheten att svara på den men alla som hade gjort det, hade intressanta och aktuella kommentarer. En tredjedel (33,3 %) av informanterna som hade svarat på den sista delen klagade på att deras svar verkar ha kommit på basis av stereotypi. En av informanterna tyckte att hennes uppfattningar om finlandssvenskar möjligen skulle ändras om hon kunde känna dem lite bättre. Därför borde det vara mer kontakt mellan finnar och finlandssvenskar. Tyvärr verkar det vara så att finlandssvenskarna trivs bra hos den egna gruppen och därför är det svårt att komma in på finlandssvenskarnas liv och kultur enligt studerandena. En informant skriver att finlandssvenskheten nästan inte alls syns i östra Finland vilket betyder att människor inte har egna uppfattningar om dem. En av informanterna undrade varför finskspråkiga inte fattar vilken rikedom finlandssvenskarna är

för vårt samhälle och vår kultur. En informant skriver så här ”Jag tycker att finlandssvenskarnas speciella ställning är mer en myt från historien än verkligheten”. De manliga informanternas svar skiljde sig inte alls från kvinnornas svar.

5 DISKUSSION

Man förhåller sig på olika sätt till minoritetsgrupper: den ena blir irriterad av dem medan den andra inte fäster något större avseende vid dem. Alltså uppfattningar om finlandssvenskar varierar ganska mycket. Det finns oftast negativa attityder och fördomar mot minoritetsgrupper (Herberts 1988:146-152, se också Laine 2005:91-92) men i min studie kom ändå fram att svenskstuderandenas uppfattningar om finlandssvenskar i allmänhet är positiva, men man kunde märka att också svenskstuderandena har brist på finlandssvenska kontakter vilket syns i inställningarna.

I början av min enkät fick svenskstuderandena beskriva finlandssvenskar med tre adjektiv. Allmänt taget var svenskstuderandenas beskrivningar om finlandssvenskar mycket positiva. De ansåg att finlandssvenskar är sociala, glada och rika. Man kan märka en positiv inställning till finlandssvenskar enligt dessa resultat. Adjektivet *finländsk* var en av de populäraste adjektiv på listan vilket fick mig fundera över varför man måste betona att finlandssvenskar är finländare eftersom det borde vara en självklarhet. Knappast ingen använder ordet *finländsk* i samband med t.ex. helsingforsare när man beskriver dem. Det kan röra sig om någon slags osäkerhet bakom finlandssvenskarnas riktiga ställning i Finland eftersom man måste framhålla det. I Magmas studie (2010) hade finlandssvenskarna beskrivit sig själva så här när frågan var *Vad betyder finlandssvenskhet för dig?:* ”stark självförtroende, på gott och ont”, ”en glad och öppen syn på livet”, ”vi bildar något eget, mellan det svenska Sverige och det finska Finland”, ”det finns ett slags värme och samhörighets känsla hos oss” osv. Dessa beskrivningar stämmer bra ihop med svenskstuderandenas uppfattningar.

Svenskstuderandenas adjektivbeskrivningar om finlandssvenskar var för de mesta positiva för bara några studerande använde negativa adjektiv (t.ex. divig, egocentrisk och mallig) när de beskrev finlandssvenskar. I Magmas och Finlands kommunförbunds studie (2010) uppfattade inte heller alla deltagare begreppet finlandssvensk entydigt positivt.

Det är vanligt att man beskriver språkminoriteter mycket ensidigt eftersom man vet för lite om dessa grupper och därför är generaliseringar allmänna (Allard och Starck 1981:9-11). Jag tror att det möjliga skälet till svenskstuderandenas mer positiva uppfattningar om finlandssvenskar kan vara det att de är intresserade av språk och kultur, och då är det kanske lättare att identifiera sig med minoriteter. Svenskstuderandena har inte nödvändigtvis velat generalisera finlandssvenskar, vilket leder till en fråga om studerandena har svarat sannfärdigt på frågorna eller endast på basis av det vad de skulle vilja tänka på. Attityderna kan i praktiken vara helt olika.

Ungefär 92 % av svenskstuderandena tyckte att det är en rikedom att det finns en språkminoritet i Finland. Enligt Magmas studie (2008) ansåg bara 37 % av de som svarade att det är en skada om svenska språket och kulturen skulle dö ut i Finland och bara en tredje del av dem tyckte att svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället. Finnar ser många fördelar i ett tvåspråkigt samhälle men de vill inte ändå satsa på sina egna kunskaper i svenska. Medan enligt Folktinget (1997) cirka 70 % av befolkningen svarade att de upplever svenskan som en del av nationella identiteten. När man jämför Magmas studie med min studie är svenskstuderandenas uppfattningar mycket positivare.

I min undersöknings resultat kom det ändå fram en liten konflikt rörande hur märkvärdiga man tycker att finlandssvenskar är i vårt samhälle. Av de tillfrågade svarare 39 % att finlandssvenskarnas samhälleliga ställning inte är jämställd med finnar. Trettio procent av studerandena ser inget behov av en förstärkning av finlandssvenskarnas ställning i det finländska samhället. Det ser ut som att nästan alla svenskstuderandena tycker att finlandssvenskhet är en bra sak men man är inte beredd att göra något för det.

Det femte påståendet i min studie handlade om huruvida finlandssvenskar tycker att de är "bättre" än finnar. En femtedel av svenskstuderandena tyckte att finlandssvenskar ser sig själva som "bättre" än finnar medan så många som 40 % av svenskstuderandena kunde eller ville inte uttrycka sin åsikt om detta. Enligt Herberts (1988:155) har många dåliga åsikter och attityder till finlandssvenskar respektive finlandssvenskhet bildats eftersom finnar har

oriktiga kunskaper om finlandssvenskar eller bristfälliga kunskaper. Attityderna har sitt ursprung i tiden då Finland var en del av Sverige och uppfattningarna har inte helt förändrats ännu, för denna myt att finlandssvenskar är "bättre" folk lever kvar (Svenskt i Finland 2006, se också Herberts 1988). Det är mycket svårt att avgöra varifrån svenskstuderandenas svar verkligen kommer och baserar sig på. Har man socialiserats på detta tänkesätt för uttrycket "bättre folk" är ett stereotypt uttryck. I Magma studie (2008) svarade 8 % av finnarna att finlandssvenskar är högmodiga medan år 1996 hade siffran varit 18 %. Så man kan väl säga att attityderna har förändrats väldigt mycket på några år, men man måste komma ihåg att attityder och verkligheten skiljer sig eftersom attityder förändras långsammare (se Svenskt i Finland 2000).

I den tredje delen i min enkät ville jag ta reda på om finlandssvenskar har något sådant som svenskstuderandena önskar själva. Ungefär 50 % av informanter svarade jakande på frågan. Saker, som studerandena önskade, var bl.a. finlandssvenskarnas kvot när man söker studieplats, mångsidig kultur och en sorts gruppanda som förefaller härska i finlandssvenskars liv. Det är svårt att skilja på beundran och avundsjuka. I denna studie kom det fram att finlandssvenskar har några ting vilka svenskstuderande önskade till sig själva. Sammanhållning och månsidig kultur syftar på stämningen hos ett intensivt samfund och följaktligen är de kanske beundransvärda saker. Till skillnad från t.ex. s.k. "svenska kvoter" vilka tydligt framkallar irritation och avundsjuka.

På den sista delen i enkäten hade studerandena möjlighet att fritt kommentera enkätens frågor respektive påståenden eller ta fram saker som handlar om finlandssvenskar. Jag tycker att denna del var mycket intressant eftersom jag inte hade ställt en klar fråga där man fick svara på. Den allra viktigaste tanken som kom fram var att hurdana relationer det råder bland finnar och finlandssvenskar. Många klagade också på att deras uppfattningar baserar sig mycket på stereotyper. Svenskstuderandena tyckte att man borde förbättra finlandssvenskars och finnars relationer men det är svårt eftersom finlandssvenskar verkar trivas bra i sina egna grupper. Suomen Tutkimustieto Oy gjorde på uppdrag av Iltasanomat (1986) en studie där det också kom fram att 39 % av finskspråkiga anser att man borde öka förståelse och kontakter mellan språkgrupperna.

Enligt denna samma undersökning (1986) tycker 81 % av de svenskspråkiga och 54 % av de finskspråkiga att språkgrupperna har likvärdiga ekonomiska resurser. Många finnar tycker att finlandssvenskarna tjänar bättre. I min studie var bara 31,2 % av svenskstuderandena av denna åsikt att finlandssvenskar har bättre livskvalitet än finnar. Pengar är ändå inte det enda som bestämmer livskvaliteten. Finlandssvenskarna har det ändå inte bättre ekonomiskt ställt än finnar: det lever bara kvar en överklassmyt (Herberts 1988:150). På basis av denna studie kan man dra slutsatser att det inte så starkt lever kvar en överklassmyt bland svenskstuderandena.

6 AVSLUTNING

Det här är en begränsad studie och det finns naturligtvis sådant som är osäkert, och som man kunde få veta om man gjorde en större studie. Jag har strävat efter att mina egna attityder inte ska påverka resultatet men jag antar att de i alla fall syns där i viss mån.

Min studie ger inte det bästa möjliga resultatet av hela landets uppfattningar när det gäller svenskstuderandena eftersom informanterna i min studie studerar svenska språket vid Jyväskylä - och Östra Finlands universitet. För att resultat skulle ha blivit mer reliabelt, borde jag ha tagit med studerande som läser t.ex. vid Åbo - eller Vasa universitet i studien eftersom de ligger i västra Finland där finlandssvenskheten syns mer. Å andra sidan var det en bra sak att informanterna hade nästan ingen kontakt med finlandssvenskar.

Påståendeden i min studie gav informanten en möjlighet att avstå från att svara på frågorna eftersom det finns en möjlighet att svara *vet inte* i skalan. Därför blev det inte så mycket variation i påståendena eftersom oväntat många hade använt denna möjlighet.

Svenskstuderandenas uppfattningar om finlandssvenskar ser i genomsnitt bättre ut jämfört med den refererade litteraturen. Det är ändå svårt att sluta sig till att vilka saker som har påverkat svaren: studier, familj, kompisar osv. När man funderar på fortsatta studier skulle

det vara intressant att reda upp hur svenskstuderandenas uppfattningar om finlandssvenskar har ändrats under studietiden. I så fall borde man undersöka studerande som just har börjat sina studier vid universitet och sedan göra samma undersökning med studerande som har avslutat sina studier. Man måste komma ihåg att det är svårt att avgöra hurdan påverkan studierna verkligen har på resultatet. Det skulle vara intressant att få med också finlandssvenskarnas synpunkt: det finns fördomar eller negativa attityder mot minoritetsgrupper (Herbert 1988:146-152) och därför skulle det vara intressant att undersöka hur finlandssvenskar upplever att finnar behandlar dem eller om finlandssvenskarna har märkt att finlandssvenskheten påverkar andra människors beteende mot dem.

Litteratur

- Allardt, E. & Starck C. 1981: Vähemmistö, kieli ja yhteiskunta. WSOY, Helsinki.
- Dahlgren, T., Kortteinen, J., Lång K. J., Pentikäinen, M. & Scheinin, M. 1996: Vähemmistöt ja niiden syrjintä Suomessa. Yliopistopaino, Helsinki University Press, Helsinki.
- Finlandssvenska Tankesmedja Magma och Finlands Kommunförbund. Magma-studie 2010. Det svenska i Finland år 2030 – ett scenarioprojekt om svenskans framtid utgående från förändringen i vår omvärld. [Online]. Tillgänglig <http://magma.fi/magma-media/vision-2030>
- Finnäs, F. 2007: Finlandssvenskarna 2005: En statistisk rapport. Folktinget – Svenska Finlands folkting. Universitetstryckeriet, Helsingfors.
- Folktinget 2006: Svenskt i Finland. Ekenäs Tryckeri.
- Folktinget. (8.3.2010). Om folktinget. [Online]. Tillgänglig <http://www.folktinget.fi>
- Herberts, K. 1988: ”Detta svenskatalande bättre folk...”: En dokumenterande innehållsanalys av språkdebatter i finsk huvudstadspress under åren 1984-1988. Åbo. Åbo Akademis kopieringscentral.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009: Tutki ja kirjoita. Kariston kirjapaino Oy, Hämeenlinna. Tammi.
- Hyypä, M. T. 2000: Majblomma & Yhteiselämää. Typopress Oy, Turku.
- Hyypä, M. T. 2002: Elinvoimaa yhteisöstä: Sosiaalinen pääoma ja terveys. PS-kustannus, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2002.
- Hyypä, M. T. 2005: Me-hengen mahti. PS-kustannus. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.
- Institutet för samhällsforskning. (8.3.2010). Rapporten opinioner och trender i Svenskfinland. [Online]. Tillgänglig http://www.samforsk.abo.fi/barometer_topic4.html
- Keurulainen, M. 1998: Elämää perheinä 1990-luvun Suomessa. Vammala, Vammalan Kirjapaino Oy.
- Kivelä, K., Lahelma, E. & Valkonen, T. 2000: Themes from Finland. Health of disadvantaged groups in Finland Themes 3/2000. National Research and Development Centre for Welfare and Health, Helsinki.

- Koskela, R., & Larjomaa, J. 2008: Ruotsin kielen asema. Svenskans ställning. Magma-studie. Taloustutkimus Oy.
<http://magma.fi/magma-media/svenskans-staellning-i-finland-del-1>
- Laine, K. 2005: Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.
- Lehtonen, S. 2000: 75 suomen- ja ruotsinkielistä tarinaa arkielämän tunne-episodeista. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos.
<http://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/12582/abstract.pdf?sequence=1>
- Lönnqvist, B. 1981: Suomenruotsalaiset: kansatieteellinen tutkielma kieliryhmästä. Gummerus Jyväskylä.
- McRae K.D., Bennett S.E. & Miljan T. 1988: Intergroup sympathies and language patterns in Finland: Results from a survey. Suomen Gallupin julkaisusarja.
- Mustajoki, M. 2009: Svenskans ställning i metropolen. Språkkonsekvenser av samarbetslösningar i huvudstadsregionen.
<http://magma.fi/magma-media/svenskans-staellning-i-metropolen>
- Nyberg, R. 2000: Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar med stöd av IT och Internet. Studentlitteratur, Lund. Sweden.
- Nyman, P. 2007: Ankkalammikko. WSOY. WS Bookwell Oy.
- Patel, R. & Tebelius, U. 1987: Grundbok i forskningsmetodik. Kvalitativt och kvantitativt. Studentlitteratur, Lund. Sweden.
- Roos, J.P. & Peltonen, E. 1994: Miehen elämää. Kirjoituksia miesten omaelämäkerroista. Kirjapaino Oy West Point. Rauma.
- Sandlund, Tom 1988: Finlandssvensk rapport nr. 13. Svenska i Finland. Självbedömda kunskaper i svenska hos den finskspråkiga befolkningen. Helsingfors 1988 Oy Nordblad Ab.

|

Bilaga 1

1. Kuvaile suomenruotsalaisia kolmella (3) adjektiivilla.

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. Arvioi seuraavia väittämiä omien mielikuviesi mukaan. (1= täysin eri mieltä, 2= eri mieltä, 3= ei samaa, muttei eri mieltäkään, 4= samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
2.1. Suomenruotsalaisilla on Suomessa samanarvoinen asema kuin suomea äidinkielenään puhuvilla.	☐	☐	☐	☐	☐
2.2. On rikkaus, että Suomessa elää suomenruotsalainen kielivähemmistö.	☐	☐	☐	☐	☐
2.3. Suomenruotsalaisten asemaa yhteiskunnassamme korostetaan mediassa paljon.	☐	☐	☐	☐	☐
2.4. Suomenruotsalaisten asemaa yhteiskunnassa tulisi vahvistaa.	☐	☐	☐	☐	☐
2.5. Näen suomenruotsalaiset ulkomalaisina.	☐	☐	☐	☐	☐
2.6. Suomenruotsalaisten elämänlaatu on parempi kuin suomea äidinkielenään puhuvilla.	☐	☐	☐	☐	☐
2.7. Suomenruotsalaiset pitävät itseään ”parempina”.	☐	☐	☐	☐	☐
2.8. Suomenruotsalaiset eroavat käytökseltään suomea äidinkielenään puhuvista.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Onko suomenruotsalaisissa, heidän elämässään tai asemassaan Suomessa jotain sellaista, jota toivoisit itselläsi olevan? () Kyllä () Ei

Jos vastasit ”Kyllä”, niin mitä?

Sukupuoli () Nainen () Mies

Pääaine: _____ Opintojeni aloitusvuosi: _____

Oletko suomenruotsalainen? () Kyllä () En

Äidinkieleni on: _____

Onko sinulla suomenruotsalaisia sukulaisia? () Kyllä () Ei

Oletko paljon tekemisissä suomenruotsalaisten kanssa?

Usein	Silloin tällöin	Harvoin	En koskaan
☐	☐	☐	☐

Voit halutessasi kommentoida vielä jotakin tämän kyselyn kysymyksistä/väittämistä tai jostain muusta suomenruotsalaisiin liittyvästä asiasta.

Kiitos avustasi!

Bilaga 2.

1. Beskriv finlandssvenskar med tre (3) adjektiv.

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. Bedöm följande påståenden enligt dina egna föreställningar (1= håller inte alls med, 2= håller inte med, 3= ingen åsikt/vet ej, 4= håller med, 5= håller helt med)

	1	2	3	4	5
2.1. Finlandssvenskar har samma ställning i Finland som finnar.	☐	☐	☐	☐	☐
2.2. Det är en rikedom, att det lever en finlandssvensk språkminoritet i Finland.	☐	☐	☐	☐	☐
2.3. Finlandssvenskarnas ställning i vårt samhälle betonas för mycket i media.	☐	☐	☐	☐	☐
2.4. Man borde förstärka finlandssvenskarnas ställning i vårt samhälle	☐	☐	☐	☐	☐
2.5. Jag ser finlandssvenskar som utlänningar.	☐	☐	☐	☐	☐
2.6. Finlandssvenskarnas livskvalitet är bättre än finnars.	☐	☐	☐	☐	☐
2.7. Finlandssvenskarna tycker att de är "bättre" än finnar.	☐	☐	☐	☐	☐
2.8. Finlandssvenskar skiljer sig med sitt beteende från finnar.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Finns det något sådant hos finlandssvenskar, deras liv eller ställning i Finland som du önskar till dig själv? () Ja () Nej

Om du svarade "Ja", så vad är det?

Kön () Kvinna () Man

Huvudämne: _____ Början av studierna: _____

Är du finlandssvensk? () Ja () Nej

Mitt modersmål är: _____

Har du finlandssvenska släktingar? () Ja () Nej

Umgås du mycket med finlandssvenskar?

Ofta Då och då Sällan Aldrig

Om du vill, så får du gärna kommentera några av enkätens frågor/påståenden eller något som allmänt anknyter till finlandssvenskar.

Tack för medverkan!